

SEKTORPROGRAM

Justitie

Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008

Sektorprogram: Justitie

Program för Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2008

ANP 2007: 758

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2007

ISBN 978-92-893-1608-8

Design: Kjell Olsson

Foto: s. 1: stor bild Moodboard, liten bild Johannes Jansson;

s. 4 och 8: Otto Dickmeiss

Upplaga: 500 exemplar

Tryck: Scanprint A/S, Århus 2008

Tryckt på miljövänligt papper som uppfyller kraven i
den nordiska miljömärkningen.

Publikationen kan beställas på www.norden.org/order
eller på www.regeringen.se

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

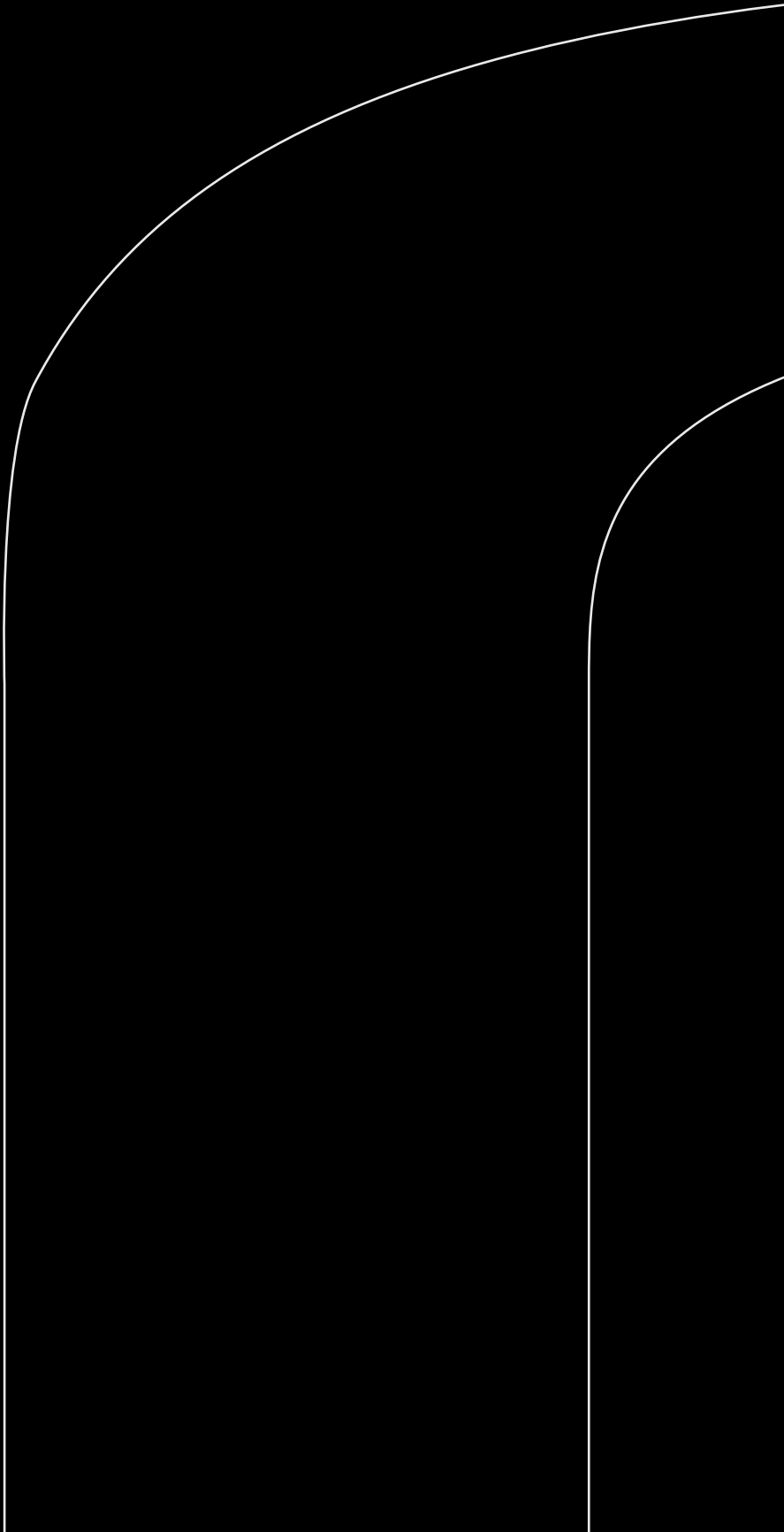
Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

**Sektorprogram
Justitie**

Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008

1 Utgångspunkter för det svenska ordförandeskapet

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har mer än hundraåriga anor.

Sedan år 1962 är det uttryckligen förankrat i samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet).

Enligt Helsingforsavtalet ska de nordiska länderna fortsätta arbetet med att uppnå största möjliga rättsliga likställighet mellan medborgare i det egna landet och medborgare i ett annat nordiskt land. Vidare ska länderna fortsätta sitt lagstiftningssamarbete i syfte att uppnå största möjliga överensstämmelse på privaträttens område. Även i fråga om bestämmelser om brott och brottspåföljder ska länderna eftersträva enhetlighet. När ett brott har begåtts i ett nordiskt land ska utredning och lagföring dessutom i största möjliga utsträckning kunna ske även i ett annat nordiskt land. Slutligen ska länderna eftersträva inbördes samordning också av annan lagstiftning, på sådana områden där detta ter sig ändamålsenligt.

Under det svenska ordförandeskapet ska det traditionella, löpande lagstiftningssamarbetet fortsätta och ytterligare stimuleras. Arbetet sker dels i form av ett oformaliserat samarbete på tjänstemannanivå, dels i särskilt inrättade arbetsgrupper. En viktig utgångspunkt är att nödvändigt samarbete aldrig bör få hindras av att en viss fråga i något av länderna inte faller inom justitieministerns ansvarsområde. I sådana fall bör också det berörda fackdepartementet involveras i samarbetet.

Sverige ska under sitt ordförandeskap lägga ytterligare vikt vid att de nordiska länderna i ett tidigt skede samråder och håller varandra informerade om planerade och pågående lagstiftningsprojekt. När ett land överväger att lagstifta på ett område som traditionellt ingår i det nordiska lagstiftningssamarbetet ska det landet alltid informera övriga länder om planerna och initiera en närmare diskussion och eventuell koordinering. Därigenom säkerställs både att det aktuella landet kan dra nytta av nordiska synpunkter på sitt lagstiftningsärende och att de andra länderna – beroende på ärendets art och karaktär – får möjlighet till insyn och erfarenhetsutbyte.

Den viktiga form av lagstiftningssamarbete som består i att säkerställa att gemensksrättsakter får ett så enhetligt genomförande som möjligt ska givetvis fortsätta. Därutöver är det en ambition för det svenska ordförandeskapet att förbättra samordningen av de nordiska ländernas insatser och ståndpunkter i internationellt förhandlingsarbete.

2 Särskilda projekt

2.1 Nordiskt polis- och åklagarsamarbete i brottsutredande verksamhet, m.m.

Genom beslut av 2006 års nordiska justitieministermöte tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att kartlägga och se över de samarbetsformer som tillämpas mellan nordiska polis- och åklagarmyndigheter i utredningar rörande konkret brottslighet. Gruppens rapport kommer att föreligga under år 2008. Det svenska ordförandeskapet kommer att följa upp gruppens rapport och verka för att lämnade förslag omsätts i praktisk handling.

Även frågor om kampen mot grov organiserad brottslighet kommer att uppmärksammas. Ett nordiskt erfarenhetsutbyte är avsett att äga rum i dessa frågor.

2.2 Samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal

De nordiska ländernas rikspolischefer har låtit en arbetsgrupp undersöka hur det nordiska polissamarbetet skulle kunna utvecklas. Arbetet redovisades hösten 2004 och förslag lämnades då om bl.a. förutsättningarna för samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal. Även förslag till avtalstexter togs fram.

Med samtjänstgöring menas att de avtalande ländernas polismän tillsammans på endera landets territorium ”bedriver polistjänst av övervaknings-, kontroll-, bevaknings-, service- eller informationskaraktär eller annan polistjänst för att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten eller för att upptäcka eller förebygga brott eller brottslig verksamhet”.

Mellan sju europeiska länder ingicks år 2005 det s.k. Prümfördraget. I fördraget finns bestämmelser om en form av gränsöverskridande polissamarbete som består i att de berörda ländernas tjänstemän på vissa villkor tillåts arbeta i varandras länder genom att ingå i

gemensamma patruller och andra gemensamma insatser. Inom Europeiska unionen pågår för närvarande ett arbete som syftar till att integrera vissa delar av Prümfördraget i unionens regelverk.

Vad som nu är en realitet i vissa delar av Europa tangerar därmed de ännu inte genomförda förslag som för Nordens del lämnades redan år 2004 av de nordiska rikspolischeferna. Mot denna bakgrund vill det svenska ordförandeskapet verka för att de nordiska länderna sinsemellan kan åstadkomma en minst lika långtgående överens-kommelse på samtjänstgöringens område. I förening med de förslag som kan väntas av den arbetsgrupp som analyserar frågor om nordiskt polis- och åklagarsamarbete i brottsutredande verksamhet kan detta innebära att Norden i förhållande till övriga Europa har möjlighet att återta initiativet på polissamarbetets område.

2.3 Effektivare hantering av stora och komplicerade brottmål

Det är angeläget att undersöka vad som kan göras för att ytterligare effektivisera hanteringen av stora och komplicerade brottmål.

Vissa typer av brottslighet har under senare år – inte minst på grund av den tekniska utvecklingen och den ökade internationaliseringen – blivit mer komplicerad och svårutredd. Detta har i sin tur medfört att brottsutredningarna har blivit allt mer vidlyftiga. Det gäller särskilt utredningar om ekonomisk brottslighet men förekommer även vid utredningar av andra typer av brott, som t.ex. narkotikabrottslighet, människohandel och miljöbrott. Mot bakgrund av bl.a. den absoluta åtalsplikten, de höga beviskrav som ställs i brottmål och bevisbördans placering är dessa utredningar mycket resurskrävande. Förundersökning av sådan brottslighet ställer också särskilda krav vad gäller arbetsmetoder och samarbete mellan de brottsbekämpande myndigheterna. Omfattande och långdragna utredningar innebär vidare påfrestningar för såväl misstänkta som målsägande och andra inblandade i processen.

Det finns anledning att i nordiskt sammanhang diskutera vilka förändringar och förbättringar som har gjorts och som kan göras när det gäller hanteringen av stora och komplicerade brottmål fram till dess att åtal väcks och huvudförhandling påbörjas. Diskussionerna bör inriktas på hur utredningar snabbare kan drivas fram till åtal och hur målens volym kan begränsas, allt med bibehållen rättssäkerhet.

2.4 Verkställighet av ungdomspåföljder

I den nordiska kretsen har under senare år förekommit ett intensivt erfarenhetsutbyte i frågor om påföljder för unga lagöverträdare. Det svenska ordförandeskapet vill driva detta erfarenhetsutbyte vidare och har för avsikt att arrangera ett seminarium om verkställighet av ungdomspåföljder. Även frågan om hur man ska beakta ungdomars återfall i brott avses bli behandlad. Det kommer också att bli aktuellt att diskutera och jämföra påföljdsalternativen i de nordiska länderna vid grövre ungdomsbrottslighet. Slutligen är det avsett att ungdomsbrottslighetens utveckling och frågan om insatser mot barn under straffmyndighetsåldern ska beröras.

2.5 Våldet i Norden

Genom finansiering av Nordiska ministerrådet genomförs f.n. ett forskningsprojekt om våld. Projektets syfte är bl.a. att jämföra den våldsbrottslighet som förekommer på olika håll i Norden och att kartlägga nationella strategier för att minska våldet. Resultatet av forskarnas arbete väntas föreligga under år 2008 och det svenska ordförandeskapet kommer att verka för att forskningsresultaten sprids och uppmärksammas.

2.6 Avtalsrättsliga frågor

Sedan några år bedrivs i EG-kommissionens regi ett arbete som syftar till att förbättra kvaliteten på den del av det nuvarande och framtida gemenskapsrättsliga regelverket som har avtalsrättslig inriktning. Den metod som anvisas för detta är att skapa en gemensam referensram (Common Frame of Reference, CFR).

Referensramen ska vara ett dokument som antas av medlemsstaterna och ska syfta till att fastställa bl.a. gemensamma principer och gemensamma definitioner av centrala avtalsrättsliga begrepp. Till grund för referensramen ska ligga avtalsrättslig forskning som kommissionen har upphandlat. När medlemsstaterna väl har enat sig om innehållet är det tänkt att referensramen ska kunna användas som ett slags uppslagsbok när befintliga gemenskapsinstrument revideras eller nya tas fram.

Arbetet med referensramen kommer att intensifieras under år 2008. Mot den bakgrunden framstår det som lämpligt att i den nordiska kretsen diskutera uppkommande avtalsrättsliga frågor med sikte

på ett gemensamt förhållningssätt. Det svenska ordförandeskapet kommer att ta initiativ till en sådan diskussion.

2.7 De nordiska ländernas reservationer i fråga om 1980 års FN-konvention om internationella köp av varor (CISG)

Internationella handelskammaren (ICC) har genom sina nationalkommittéer gjort framställningar till de nordiska ländernas justitie-ministrar om en omprövning av de reservationer som länderna gjort i fråga om del II av CISG. Det svenska ordförandeskapet avser att verka för att en sakkunnig utredare får i uppdrag att göra en kartläggning och värdering av skälen för och emot en sådan omprövning.

2.8 Översyn av den nordiska arvskonventionen

Konventionen mellan de fem nordiska länderna om arv, testamente och boutredning undertecknades i Köpenhamn den 19 november 1934 och trädde i kraft den 1 januari 1936.

Konventionen bör nu ses över. För att den ska fylla sin funktion är det viktigt att regleringen är tidsenlig och anpassad efter det rättsläge som råder i länderna. Vid en översyn finns också anledning att beakta den allmänna utveckling som skett på det internationella planet och som innebär nya sätt att lösa arvsrättsliga problem med internationella implikationer. En översyn är dessutom påkallad med hänsyn till det arbete som nu förestår inom Europeiska unionen med en förordning om internationella arvs- och testamentsfrågor.

Översynen bör syfta till att ta fram ett förslag till ändringsöverenskommelse som tar sin utgångspunkt i konventionens centrala bestämmelser om tillämplig lag.

norden

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
www.norden.org

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet roterar kalenderårsvist mellan de fem nordiska länderna.

I justitiesektorns ordförandeskapsprogram för 2008 presenteras de frågor som Sverige vill prioritera i det nordiska lagstiftnings-samarbetet.

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

Ytterligare information om Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet fås på www.Norden2008.se från och med 1 januari 2008.

Kontaktuppgifter för ordförandeskapet

Justitiedepartementet
Patrik Örnsveld
103 33 Stockholm
Telefon: +46 8 405 10 00